

УДК [373.2.015.37:316.613]:373.2.064.3:314/316-022.326.5

**ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГУМАННИХ ВЗАЄМОСТОСУНКІВ У ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ**

Халімовська Ольга Іванівна,
здобувачка магістерського рівня вищої освіти,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: **Мірошніченко Олена Анатоліївна,**
докторка психологічних наук,
професорка кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Сучасний світ характеризується динамічними змінами, соціальними та економічними викликами, що створюють нестабільні умови для розвитку особистості, зокрема дітей дошкільного віку. У таких умовах надзвичайно важливо формувати у дітей гуманні взаєностосунки, які сприяють їхньому емоційному благополуччю, соціальній адаптації та розвитку емпатії. Гуманні взаєностосунки – це доброзичливі, турботливі, поважні відносини між дітьми, що ґрунтуються на принципах співпереживання, взаємодопомоги та розуміння. Вони є основою для формування гармонійної особистості, яка зможе будувати здорові стосунки в майбутньому. Формування гуманних взаєностосунків у дітей дошкільного віку не є спонтанним процесом. Воно потребує цілеспрямованої роботи педагогів, сприятливого середовища та відповідних методів виховання. У нестабільних умовах цей процес стає ще більш важливим, адже допомагає дітям відчувати безпеку, підтримку та навчитися будувати здорові стосунки з однолітками і дорослими [2, 4].

Особливо важливо розвивати ці навички в умовах нестабільності, коли дитина може відчувати тривогу, невпевненість або емоційне напруження. В таких обставинах гуманні взаєностосунки допомагають дітям почуватися захищеними, знижують рівень стресу та сприяють згуртованості колективу. Основними педагогічними передумовами, які забезпечують ефективне формування гуманних взаємин у дітей, є такими.

- Сприятливий емоційний клімат у закладі дошкільної освіти (дитина засвоює моделі поведінки через наслідування, тому важливо, щоб у дошкільному закладі панувала атмосфера доброзичливості, довіри та взаємоповаги.
- Особистісний приклад педагога. Діти дошкільного віку найкраще засвоюють соціальні норми через спостереження за поведінкою дорослих.
- Використання гуманістичних методів виховання. Педагогіка гуманізму ґрунтується на повазі до дитини, її особистості та прав. Важливі такі підходи: метод активного слухання (реагування на почуття дитини, уточнення її переживань: «Я бачу, що ти засмучений. Що сталося?»); діалог як основа виховання (відмова від наказів, натомість пояснення, спільне

Актуальні проблеми дошкільної, початкової та спеціальної освіти в умовах кризових викликів суспільства

обговорення ситуацій); індивідуальний підхід – врахування особливостей темпераменту дитини, її характеру, рівня соціальної адаптації.

- Навчання ненасильницькому спілкуванню та розв’язання конфліктів. Дошкільнята ще не завжди вміють правильно висловлювати свої почуття, тому важливо їх цьому навчати.

- Підтримка емоційної безпеки дітей. У нестабільні періоди особливо важливо забезпечити дітям відчуття захищеності. Це включає: сталість режиму дня, прогнозованість подій, що знижує тривожність; чуйне ставлення до переживань дітей, дозовану інформацію про події у світі; використання казкотерапії, арттерапії та інших методів роботи з емоціями.

- Співпраця з батьками. Формування гуманних взаємостосунків неможливе без узгодженої роботи педагогів і сім’ї [1, 5]. Завдяки системній роботі педагогів та батьків можна допомогти дітям навчитися будувати доброзичливі, підтримуючі стосунки, що стануть основою для гармонійного розвитку в майбутньому.

Література:

1. Васильченко С. О. Формування соціально-комунікативних навичок у дітей дошкільного віку / С. О. Васильченко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2021. – № 3. – С. 45–52.
2. Гавриш Н. В. Гуманізація освітнього простору в закладі дошкільної освіти / Н. В. Гавриш // Дошкільне виховання. – 2020. – № 7. – С. 12–18.
3. Державний стандарт дошкільної освіти України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2021 р. № 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/33-2021-п>
4. Комарова Н. О. Формування емпатії у дітей дошкільного віку / Н. О. Комарова // Практична психологія і соціальна робота. – 2019. – № 5. – С. 22–28.
5. Овчарук О. В. Соціально-моральний розвиток дошкільників: методичний аспект / О. В. Овчарук // Освіта і розвиток. – 2022. – № 2. – С. 33–40.